

Sygn. akt III AUa 1237/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawińska (spr.)
Sędziowie:	SSA Marek Borkiewicz del. SSO Robert Macholak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2013 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **A. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 3 września 2012 r. sygn. akt VIII U 378/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania sądowego w instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2011r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił A. P. przeliczenia podstawy wymiaru emerytury uwzględnieniem wynagrodzeń za lata 1973-1974 na podstawie nadesłanej dokumentacji.

Od decyzji powyższej ubezpieczony odwołał się do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Wyrokiem z dnia 3 września 2012 r. dokonano zmiany zaskarżonej decyzji i nakazano pozwanemu organowi rentowemu uwzględnienie przy ustalaniu wysokości pobieranego przez odwołującego świadczenia wynagrodzeń uzyskanych w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w M. – dawna (...) Spółdzielnia (...) w roku 1973 r. za miesiąc styczeń 3842,50 zł., luty – 4892,50 zł., marzec- 5396,25 zł., kwiecień – 3092,50 zł., maj- 4132,50 zł., czerwiec – 3066,25 zł., lipiec – 4246,25 zł., sierpień – 2917,50 zł., wrzesień – 2981,25 zł., październik- 2585 zł., listopad – 4350zł., grudzień – 3325,50 zł., oraz w roku 1974 za miesiąc kwiecień – 5687,50 zł., maj- 3202,50 zł., czerwiec – 2612,50 zł., lipiec – 4670 zł., sierpień – 5666,25 zł., październik – 2812,50 zł., listopad- 6398,75 zł.

U podstaw powołanego rozstrzygnięcia leży następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

A. P. ur. (...) jest z zawodu teleradiomechanikiem. Decyzją z dnia 15.10.2008 r. pozwany przyznał mu prawo do emerytury, ustalając wskaźnik wysokości podstawy jej wymiaru z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 1975-1984, 1991-2000 w wysokości 102,03%. Decyzją z 23.09.2009 r. WPPW skorygowano do 100,68%.

W dniu 25 sierpnia 2011 r. A. P. złożył wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem wynagrodzeń z okresu 1973 i 1974 (praca w Spółdzielni (...) w M. – dawna (...) Spółdzielnia (...)) jako mechanik radiotelewizyjny. Do wniosku dołączył zestawienia materiałów i robocizny za lata 1973-1974, zestawienia napraw, umowę o pracę z 18.01.1973 r. i zaświadczenie Spółdzielni (...) w M. z dnia 23 sierpnia 2011 r.

W toku sądowego postępowania odwoławczego odwołujący dodatkowo przedłożył wystawione przez (...) w M. zaświadczenie z 17.06.1981 r. oraz 2.02.1981 potwierdzające stawkę godzinową .

Odwołujący w okresie od 2 stycznia 1973 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w M. (d. (...)) na stanowisku tele i radiomechanika na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak wynika z treści zestawienia materiałów i robocizny oraz zestawienia napraw za lata 1973-74 z dnia 23 sierpnia 2011 r. odwołujący uzyskał następujące wynagrodzenia: styczeń 3842,50 zł., luty – 4892,50 zł., marzec- 5396,25 zł., kwiecień – 3092,50 zł., maj- 4132,50 zł., czerwiec – 3066,25 zł., lipiec – 4246,25 zł., sierpień – 2917,50 zł., wrzesień – 2981,25 zł., październik- 2585 zł., listopad – 4350zł., grudzień – 3325,50 zł., oraz w roku 1974 za miesiąc kwiecień – 5687,50 zł., maj- 3202,50 zł., czerwiec – 2612,50 zł., lipiec – 4670 zł., sierpień – 5666,25 zł., październik – 2812,50 zł., listopad- 6398,75 zł.

Z treści zaświadczenia (...) w M. z 2.02.1981r. wynika, że z dniem 2.01.1981 r. przyznano odwołującemu stawkę godzinową w wysokości 21 zł., prowizje od wykonanych usług 50%, 5% dodatku stażowego oraz 400 zł. „dod.wyrówn.”

Z kolei z zaświadczenia tej jednostki z 17.06.1981 r. wynika, że z dniem 1 czerwca 1981 r. przyznano odwołującemu prowizję „od roboc. wyk.usług” 50%, stawkę godzinową 21 zł.. „dod.wyrówn” 400 zł. oraz dodatek stażowy 12%.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał wniesione odwołanie za zasadne.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zebrane w aktach sprawy i aktach pozwanego albowiem sporządziły je kompetentne organy w przepisanej formie a nadto nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Podobnie oceniono dokumenty prywatne. Dał także wiarę zeznaniom odwołującego (nieprawidłowo wskazano jego nazwisko jako R. W.) albowiem tworzyły spójny i logiczny obraz stanu faktycznego oraz korespondowały z dokumentami.

Sąd wskazywał, iż odwołujący na okoliczność uzyskiwanych przez niego wynagrodzeń przedstawił dowody z postaci dokumentów – zestawienia materiałów i robocizny, zestawienia napraw, umowę o pracę z 18.01.1973 r., zaświadczenie SRH (...) w M. z 23.08.2011 r., zaświadczenie pracodawcy z 17.06.1981 r. oraz z 2.02.1981 r.

Sąd I instancji przywołał brzmienie §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń podnosząc, że przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń z dokumentacji zastępczej obowiązuje ścisła zasada uwzględniania tylko takich składników wynagrodzenia z akt osobowych, które przysługiwały bezwarunkowo jako stałe składniki w określonej wysokości. Inne składniki wynagrodzenia mogą być uwzględniane tylko wówczas gdy zachowana dokumentacja wskazuje niewątpliwie na ich faktyczną wypłatę w określonej wysokości , od której odprowadzano składkę na ubezpieczenia społeczne.

Sąd podnosił dalej, iż na zaświadczeniu z 23.08.2011 r. zostały wskazane dokładnie wynagrodzenia jakie odwołujący otrzymywał w spornym okresie dlatego należy je wliczyć do podstawy wymiaru świadczenia odwołującego. Sad uznał zatem za udowodnione wynagrodzenia wskazane w zestawieniach materiałów i robocizny, zestawieniach napraw, w zaświadczeniu z 23.08.2011 r. i 17.06.1981 r. oraz 2.02.1981 r.

Mając powyższe na uwadze dokonał zmiany decyzji w myśl art.477¹⁴§2 k.p.c.

Apelację od powołanego orzeczenia wywiódł pozwany organ rentowy, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzuty apelacji objęły:

-naruszenie przepisów postępowania tj. art.477¹⁴§2 k.p.c. poprzez nieustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury i w konsekwencji brak w wyroku rozstrzygnięcia co do istoty sprawy

-niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy tj. brak wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru oraz niewskazanie okresu z jakiego wskaźnik ten ma być wyliczony

-naruszenie przepisów postępowania polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art.233§1 k.p.c.

W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia apelujący naprowadzał, że sąd nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia jakie wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne otrzymywał odwołujący w spornym okresie, przyjmując całkowicie dowolnie i bezkrytycznie kwoty wskazane w zaświadczeniu z 23 sierpnia 2011 r.

A. P. wniósł o oddalenie apelacji pozwanego organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzuty apelacji organu rentowego są zasadne, a ich uwzględnienie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku, bowiem Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Zgodnie z art.111 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1)z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2)z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3)z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z art.477¹⁴§2 k.p.c. w razie uwzględnienia odwołania sąd zmienia zaskarżoną decyzję w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy.

Praktyka i orzecznictwo sądowe zgodne jest co do tego, że w postępowaniu cywilnym w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz rozstrzygnięcia sądu (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 13 maja 1999 r. IIUZ 52/99, OSNP 2000, nr 15, poz. 601 oraz wyrok SN z dnia 6 września 2000 r. IIUKN 685/99 OSNP 2002, nr 5, poz.121). Zatem w przypadku zmiany przez sąd odwoławczy decyzji organu

rentowego , przedmiot oraz zakres rozpoznania i orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wyznacza treść tej decyzji.

Rację ma zatem organ rentowy , że sąd I instancji wydając zaskarżony wyrok w zakresie , w którym zmienił zaskarżoną decyzję naruszył art.477¹⁴§2 k.p.c.

Zaskarżoną decyzją pozwany odmówił przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia odwołującego z uwzględnieniem zarobków z okresu 1973-1974. Rzeczą sądu było więc jednoznaczne ustalenie jakie zarobki za sporny okres należy zaliczyć do podstawy wymiaru świadczenia , a przede wszystkim – czy świadczenie to będzie wyższe (czy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przy ich uwzględnieniu okaże się korzystniejszy niż dotąd przyjęty). Tymczasem sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazał pozwanemu uwzględnienie przy obliczaniu wysokości świadczenia zarobków w kwotach określonych w wyroku w poszczególnych miesiącach roku 1973 i 1974.

Sąd nie określił zatem zmieniając swym wyrokiem zaskarżoną decyzję jaką wysokość osiągnie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, z jakich lat ma być on naliczany i od kiedy (art.111 ust.1 ustawy emerytalnej).

Podsumowując tę część rozważań stwierdzić należy, że skoro decyzja ZUS dotyczyła przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia odwołującego, to sąd dokonując jej zmiany winien określić wszystkie składniki niezbędne do ustalenia wysokości emerytury A. P.. Brak powyższy narusza wymagania art.477¹⁴§2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny wskazuje również, że elementy te zawarte winny być w sentencji orzeczenia aby możliwe było realne wykonanie orzeczenia sądu decyzją ZUS wydaną w jego realizacji.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd I instancji dokonana sprawdzenia prawidłowości zaświadczenia pracodawcy z dnia 23 sierpnia 2011 r. poprzez przesłuchanie osób wystawiających powołany dokument, oraz dokona weryfikacji prawidłowości zbiorczego naliczenia kwot wypłaconych wynagrodzeń z materiałem źródłowym (np. wynagrodzenie za XII.1973 : 3325,50 zł., zaś 50% robocizny z zestawienia napraw: 3352,50 zł., podobne rozbieżności występują w odniesieniu do pozostałych miesięcy).

Następnie sąd rozważy, czy wobec art.111 ustawy emerytalnej istnieje podstawa do zmiany okresów przyjętych do tej pory do wyliczenia świadczenia, z których ustalono podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia i naliczono WWPW. Prowadząc postępowania dowodowe sąd winien mieć na uwadze, że w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest on ograniczony w zakresie środków dowodowych . Zebrany materiał podda następnie ocenie zgodnej ze wskazaniami art.233§1 k.p.c. i na tej podstawie rozważy zasadność odwołania .

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art.386§4 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku, o kosztach sądowych postanawiając w myśl art.108§2 k.p.c.

del.SSO Robert Macholak SSA Marta Sawińska SSA Marek Borkiewicz